

Postadres: Postbus 8 3300 AA DORDRECHT

Het ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties
T.a.v. minister Plasterk
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
DORDRECHT

T 14078
F 078 770 8080
www.dordrecht.nl

Contactpersoon

T 14078
E

Datum 16 februari 2016
Zaaknummer 1573912
Betreft WOB-verzoeken
Ook verzonden Voorzitter P.A. Dijkstra, voorzitter vaste kamer commissie
Binnenlandse Zaken

Geachte heer Plasterk,

Intro

Het verhaal van het Nederlands jongetje dat zijn vinger in de dijk stak en zo een watersnood voorkwam, staat voor velen symbool van de Nederlandse onverzettelijkheid in de strijd tegen het water. Helaas is het slechts een verzinsel en is goed dijkbeheer een operatie die veel complexer en kostbaarder is. Eén individu kan het systeem niet redden.

Anno 2016 zien we in Nederland wel het omgekeerde verschijnsel: hoe één persoon een overheidssysteem ernstige schade kan toebrengen. Niet door een gat in de dijk, maar door een maas in de Wet openbaarheid van bestuur en de Algemene wet bestuursrecht. Daarom doen wij een dringend beroep op u als wetgever om dit gat te dichten.

Wie beschermt de overheid?

De Algemene Wet Bestuursrecht en de Wet Openbaarheid van Bestuur zijn belangrijke wetten die het verkeer tussen overheid en burgers mede vormgeven. Het zijn wetten die de rechten van burgers beschermen. Ook de gemeente Dordrecht heeft transparantie van bestuur en rechtsbescherming van burgers hoog in haar vaandel staan. Helaas bieden deze wetten geen bescherming tegen misbruik door de burger.

Er zijn de afgelopen jaren meer overheden het slachtoffer geworden van personen die de Wet Openbaarheid van Bestuur misbruikten voor eigen gewin. Maar in geen enkel geval is dit misbruik zo massaal en duidelijk als in Dordrecht.

Tussen oktober 2014 en heden overspoelde één inwoner de gemeente Dordrecht, het Servicecentrum Drechtsteden, de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en de Provincie Zuid-Holland met in totaal 1230 brieven, faxen en e-mails. Zo jaagt één burger, die zelf toegeeft er slechts op uit te zijn de gemeente te zieken met zijn acties, de overheid op enorme kosten. De teller staat nu alleen al voor gemeente Dordrecht op € 1,2 miljoen, een bedrag dat nog dagelijks oploopt. Gemeenschapsgeld dat de gemeente graag in nuttiger zaken had gestoken.

Zaaknummer 1573912

Datum 16 februari 2016

Per jaar kost de behandeling van de brieven net zo veel als de subsidie aan twee zwembaden en een bibliotheekfiliaal.

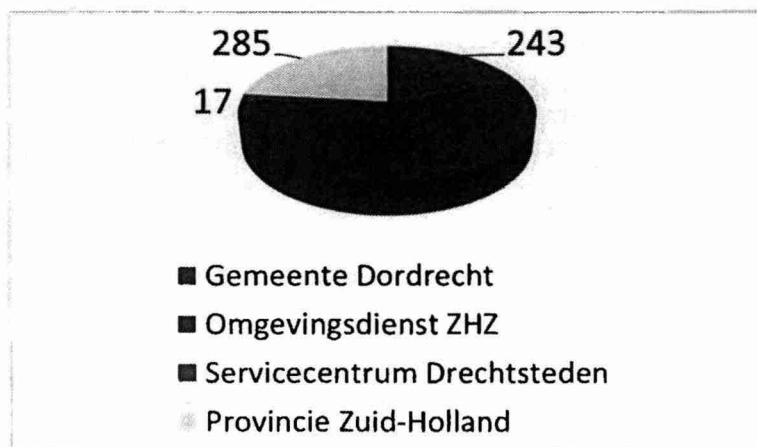
Cijfers

De brievenstroom gaat alle perken van normaal verkeer tussen burger en overheid te buiten. Het gaat vooral om verzoeken op basis van de Wet Openbaarheid van Bestuur, maar ook om handhavingsverzoeken, bezwaarschriften en andere correspondentie. Een paar cijfers illustreren de disproportionaliteit:

	2012	2013	2014	2015
WOB-verzoeken 1 persoon	467	146	118	*
WOB verzoeken overige inwoners	284	102	42	
Bezwaarschriften 1 persoon	791	512	293	
Bezwaarschriften overige inwoners	870	399	139	
Handhavingsverzoeken 1 persoon	41	95	6	
Handhavingsverzoeken overige inwoners	28	21	0	
Ingebrekestellingen 1 persoon	-	71	95	
Ingebrekestellingen overige inwoners	-	37	16	
Klachten 1 persoon	-	69	15	
Klachten overige inwoners	-	125	54	
Totaal brieven 1 persoon	1299	893	527	>1200

* in 2015 heeft deze persoon **meer dan 1200 brieven** ingediend. Deze zijn niet onderverdeeld in de type aanvragen zoals in de voorgaande jaren.

Uit het onderstaande diagram is te zien dat deze persoon zijn brieven heeft gericht aan meerdere bestuursorganen om het opgelegde verbod te omzeilen.

Voor zover de cijfers nog niet voor zich spreken, enkele voorbeelden om te illustreren dat de verzoeken geen redelijk doel dienen. Eén van de WOB-

Zaaknummer 1573912

Datum 16 februari 2016

verzoeken betrof het verzoek tot inzage in een brief die hij zelf geschreven had, een ander betrof de vraag hoeveel klinkers er in de Toulonselaan liggen. Ook dient hij beroepsschriften in tegen besluiten waar volgens de Algemene Wet Bestuursrecht geen bezwaar tegen mogelijk is.

De gemeente heeft sinds het op gang komen van de brievenstroom diverse organisatorische maatregelen genomen om de kosten van verwerking te minimaliseren. Desondanks heeft beantwoording van deze brievenstroom de gemeente de afgelopen jaren €1,24 miljoen euro aan personeelsinzet gekost. De last en kosten die dit voor de rechterlijke macht met zich meebrengt zullen ook niet mals zijn.

Rechtsmiddelen

Om aan deze verspilling van gemeenschapsgeld een einde te maken, heeft de gemeente Dordrecht diverse gerechtelijke procedures gevolgd. Omdat het bestuursrecht geen mogelijkheid biedt om niet te reageren op brieven, en hier zelfs met de Wet Dwangsom sancties op zet, heeft de gemeente Dordrecht zich tot de civiele rechter gewend. Die heeft op verzoek van de gemeente beperkingen opgelegd aan het aantal brieven dat deze burger mag schrijven, namelijk 10 per maand. In eerste instantie met als stok achter de deur een dwangsom van maximaal €300.000 (arrest Gerechtshof Den Haag, januari 2014). Omdat de man zich ook daar niet door liet weerhouden, heeft de gemeente zich opnieuw tot de civiele rechter gewend, maar nu met het verzoek lijfswang (gijzeling) te mogen toepassen indien de man het maximaal aantal brieven (nu 5 per maand) zou overschrijden. De voorzieningenrechter van de rechtbank Rotterdam heeft die voorziening toegewezen in september 2014, het gerechtshof Den Haag heeft dat in mei 2015 bevestigd. De gemeente Dordrecht heeft dit middel twee keer ingezet.

Lijfswang

Het spreekt voor zich dat de gemeente het middel lijfswang met grote tegenzin inzet. Dit is niet de manier waarop een overheid met haar burgers wil omgaan. Helaas biedt de huidige wetgeving geen andere mogelijkheid om een einde te maken aan het misbruik van recht. De uitspraken van de civiele rechter geven wel de mogelijkheid verzoeken niet inhoudelijk te behandelen, maar dit mag slechts na toetsing. Ook het besluit om ze terzijde te schuiven is een besluit in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht en als zodanig vatbaar voor bezwaar en beroep. De gemeente is dus nog steeds onevenredig veel tijd kwijt aan verzoeken en bezwaarschriften die zijn betiteld als misbruik van recht.

Oproep van de rechtbank

Inmiddels heeft ook de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid zich in december 2015 tot de civiele rechter gewend om aan de brievenstroom een eind te maken. De voorzieningenrechter van de rechtbank Rotterdam legde op 23 december jl. wederom een verbod op het schrijven van meer brieven op, maar wees de lijfswang niet toe. De rechtbank gaf zelf aan dat haar mogelijkheden beperkt zijn:

De toewijzing van het gevorderde verbod zal gelet op de bestaande bestuursrechtelijke uitspraak de Omgevingsdienst daarom slechts beperkt helpen

Zaaknummer 1573912

Datum 16 februari 2016

om het door haar gewenste doel te bereiken. Om dat wel te kunnen bereiken lijkt ingrijpen van de wetgever onontbeerlijk.

Elf dagen na zijn tweede gijzeling stuurde de bewuste brievenschrijver alleen aan de Omgevingsdienst 98 nieuwe WOB-verzoeken.

Noodkreet

De overheid staat met de rug tegen de muur. De bestuursrechter kan niets doen om misbruik van recht tegen te gaan, de civiele rechter heeft zeer beperkte middelen en verwijst naar de wetgever. De afgelopen jaren heeft u verscheidene malen gesproken over herziening van de Wet openbaarheid van bestuur, mede in relatie tot de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. Wij kennen de dilemma's die u daarbij ziet, maar we doen nu een dringend beroep op u om niet langer te wachten. Samen met de VNG treden wij graag met u in overleg over een anti-misbruik-artikel in de Algemene Wet bestuursrecht.

De gemeente Dordrecht neemt de Wet openbaarheid van bestuur zeer serieus en voert deze consequent uit. Wij vragen u wel de grootste spoed te betrachten, om de excessen en daarmee verspilling van gemeenschapsgeld zo snel mogelijk te kunnen stoppen.

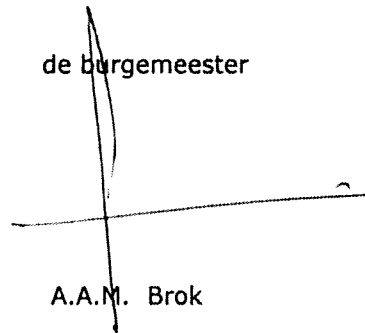
Hoogachtend,

Het college van Burgemeester en Wethouders van Dordrecht
namens dezen,
de secretaris

M.M. van der Kraan

de burgemeester

A.A.M. Brok